

**Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Pszichológiai Intézet**

DIPLOMAMUNKA

(diplomadolgozat, szakdolgozat)

**tartalmi és formai követelményei, valamint készítésének,
bírálatának, védésének rendje**

Debrecen

2006. március 8.

I.

ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK

A diplomamunka (szakdolgozat, diplomadolgozat) készítése előfeltétele a szóbeli záróvizsgára bocsátásnak. Valamennyi hallgatónál alapvető követelmény, hogy a választott témát és feladatot az egyetemen tanultakra támaszkodva, a pszichológia szakos képzés által igényelt színvonalon oldja meg.

A diplomamunka célja, hogy a jelölt az adott témakörben bizonyítsa a hazai és külföldi pszichológiai szakirodalmi tájékozottságát, valamint elemző, értékelő képességét. Bizonyítsa továbbá, hogy elméleti és módszertani felkészültséget mutat az alapképzésben felvett tárgyakból.

A diplomamunka tanúsítsa, hogy a jelölt képes a megszerzett szakismeretek gyakorlati alkalmazására és alkotó módon való felhasználására.

A diplomamunkák témáit a Pszichológiai Intézet tanszékei hirdetik meg úgy, hogy az a képzési céllal összhangban legyenek, kielégítsék a gyakorlati igényeket, ugyanakkor a hallgatóknak lehetőségük nyíljon a szükséges vizsgálatok elvégzésére, az adatok összegyűjtésére és feldolgozására. A meghirdetett témákon kívül – oktatói jóváhagyással – más témák is választhatók.

A hallgatók a diplomamunka témájukat a 7. félévben választják. A téma kiválasztását a konzulens oktató és az illetékes tanszékvezető hagyja jóvá. A hallgatóknak ezt követően a BTK Tanulmányi Osztályán kell regisztráltatni a témaválasztásukat. Módosításra engedélyt – konzulens oktatói és tanszékvezetői javaslatra – a BTK Tanulmányi Osztálya adhat.

Fontos, hogy a hallgató a diplomamunka témájának kiválasztása után témavázlatot készítsen, a vizsgálatok végzésével és az adatok gyűjtésével egy időben a választott téma szakirodalmát is tanulmányozza. A haladásról a hallgatónak a diplomamunka szemináriumokon kell számot adnia, melyeket a 9. és 10. félévben vehet fel.

A diplomamunka terjedelme minimum 40 oldal legyen. A konzulensi feladatot a témában illetékes tanszék munkatársa látja el.

A bírálatra való leadás a diplomamunkának a Pszichológiai Intézet oktatásszervezési irodájában való leadását jelenti. Ezt követően az illetékes tanszékvezetők döntenek a bíráló személyéről. Indokolt esetben a tanszékvezető más intézmény oktatóját, kutatóját is felkérheti bírálónak. A bírálat elkészülte után a bíráló visszajuttatja a diplomamunkát a bírálattal együtt az oktatásszervezőnek. A bírálatot a hallgatónak a záróvizsga előtt legalább 10 nappal át kell adni, hogy legyen ideje felkészülni a válaszok megadására.

Az őszi időszakban záróvizsgázóknak június 30-ig kell leadniuk bírálatra a munkájukat. Ellenkező esetben csak a következő vizsgaidőszakban tehetnek záróvizsgát.

A diplomamunkát a hallgató a záróvizsgájának időpontja előtt legalább egy hónappal köteles benyújtani a BTK Tanulmányi Osztályán két bekötött példányban és CD-n. A határidő be nem tartása esetén a hallgató az adott félévben nem bocsátható záróvizsgára. A benyújtott diplomamunka egy példánya és annak CD-re írt változata a záróvizsgát követően a Pszichológiai Intézet könyvtárában kerül elhelyezésre.

A diplomamunkát a záróvizsgán meg kell védeni, módot adva arra, hogy szerzője a bírálatra, illetve a védelem során felvetődött kérdésekre válaszolhasson, álláspontját megvédhesse.

II.

A DIPLOMAMUNKA TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

1. A diplomamunka ajánlott szerkezeti felépítése

A diplomadolgozat szerkezete az alábbiak szerint tagolódik:

- Cím
- Tartalomjegyzék
- Bevezetés
- Témafelvetés
- Szakirodalmi áttekintés
- Anyag és módszer
- Eredmények és azok értékelése
- Következtetések és javaslatok
- Összefoglalás
- Irodalomjegyzék
- Mellékletek
- Nyilatkozat

A fenti tagozódás egyúttal a diplomamunka főbb fejezeteit is tartalmazza, amelyek összeállításánál a 2.3. pontban megadott követelményeket kell betartani.

2. A diplomadolgozat készítésének formai követelményei

2.1. Borítólapok kivitele és felirata (1. sz. melléklet)

Külső borítólap: fekete színű, keménykötésű vászon.

Mérete: 21,5 x 30,5 cm.

Feliratai (aranyozott betűkkel):

- DIPLOMAMUNKA
- A hallgató neve
- A benyújtás helye
- A benyújtás éve

A diplomadolgozat gerincén: a szerző neve és az évszám

Belső címlap feliratai: (1. sz. melléklet)

- Egyetem, kar, intézet megnevezése
- A diplomamunka címe
- A szerző neve, évfolyam, szak megnevezése (pl.: Kovács Péter V. évf. pszichológia szakos hallgató)
- Konzulens neve, beosztása
- A diplomamunka benyújtásának helye (Debrecen) és éve

A tartalomjegyzéket a belső címlap utáni oldalon decimális számrendszerben kell közölni.

2.2. Formátum

A dolgozatot A/4-es méretű fehér lapra, 1,5 sortávolsággal, bal oldalán 3 cm-es, jobb oldalán 2 cm-es, fent és lent 3-3 cm-es margóval kell elkészíteni.

Betűtípus: Times New Roman

Betűnagyság: 12-es

A diplomamunka tartalmi és esztétikai értékeit növelik a jól áttekinthető táblázatok, ábrák, grafikonok, diagramok és fényképek.

Minden táblázatot, ábrát stb. sorszámmal és címmel kell ellátni úgy, hogy táblázatok számát és címét a táblázat fölött, az ábrák számát és címét az ábra alatt kell közölni. Mindegyikre hivatkozni kell a szövegben.

A mellékleteket is sorszámmal és címmel kell ellátni, és hivatkozni kell rájuk a szövegben.

2.3. A diplomamunka ajánlott tagolása

2.3.1. A cím

Legyen rövid, érthető és a tartalmat jól kifejező.

2.3.2. Bevezetés

Foglalkozik a téma elméleti és gyakorlati jelentőségével.

2.3.3. Témafelvetés

Indokolja a saját vizsgálatokat és célkitűzéseket.

2.3.4. Szakirodalmi áttekintés

A témával összefüggő irodalom feldolgozása szorosan kapcsolódjék a témához. Az irodalomban ismertetett eredményeket kritikailag elemezni, értékelni kell. Terjedelme a dolgozat 15–20%-a. A hivatkozás módját a 2.4. pont tartalmazza.

2.3.5. Anyag és módszer

A vizsgálatokkal, monografikus elemzésekkel kapcsolatos anyagok és módszerek ismertetésénél a kísérletezés, vizsgálat körülményeit, elemzés módszereit kell leírni.

A fejezet ne haladja meg az összes terjedelem 10–15%-át.

2.3.6. Eredmények és azok értékelése

E fejezet a vizsgálatok és az elemzések eredményeit tartalmazza. Az eredményeket célszerű táblázatokban összefoglalni, ábrákkal szemléltetni, és megbízhatóságukat a pszichológia tudományterületének sajátosságait figyelembe véve matematikai–statisztikai módszerekkel igazolni. Az idegen nyelvű statisztikai programmal kapott eredmények, grafikonok csak magyar nyelvű jelzésekkel (feliratozással) ellátva kerülhetnek be a dolgozatba.

Fontos, hogy a jelölt az eredményeit pontosan és áttekinthetően rögzítse, magyarázza és más vizsgálati eredményekkel is vesse egybe.

E fejezet az összes terjedelemnek 40–50%-át képezze.

2.3.7. Következtetések és javaslatok

Ebben a fejezetben kell ismertetni az eredményekből levont legfontosabb következtetéseket, és javaslatot tenni azok gyakorlati alkalmazására, illetve továbbfejlesztésére.

2.3.8. Összefoglalás

Az összefoglalásban röviden ismertetni kell, hogy milyen körülmények között folytak a vizsgálatok, és milyen kérdésekre terjedtek ki. Ismertetni kell a fontosabb eredményeket,

megállapításokat és a levont következtetéseket. Bátran és egyértelműen közölni kell, hogy mely célkitűzést és miért nem sikerült megvalósítani. (Megfelelő indoklás mellett ez nem csökkenti a munka értékét!) Törekedni kell a tömör és világos megfogalmazásra.

A „Bevezetés” és „Összefoglalás” fejezetek kivételével az egyes fejezeteket decimális rendszerű számozással

- a főfejezeteket egy számjeggyel (1., 2., 3. stb.),
- az alfejezeteket két – három számjeggyel (1.1., 1.2., vagy 1.1.1., 1.1.2. stb.) kell ellátni.

2.3.9. Mellékletek

Ide kerülnek azok a nagyobb méretű táblázatok, ábrák, amelyek szövegek közti elhelyezése gondot okozott volna.

Ide helyezhetők el a kérdőíves felmérés alapjául szolgáló dokumentumok, továbbá a statisztikai és matematikai számítások alaptáblái is.

2.3.10. Nyilatkozat (2. sz. melléklet)

A hallgatónak nyilatkoznia kell arról, hogy a szakdolgozat, diplomadolgozat, diplomamunka, záródolgozat (a továbbiakban diplomamunka) a szerzői jogok nemzetközi szabályainak megfelelően készült, saját, önálló munkája, és az erről szóló aláírt nyilatkozatot csatolnia kell a nyomtatott és/vagy elektronikus formához.

2.4. Az irodalmi hivatkozás módjai

2.4.1. **A szerző nevére hivatkozással:** a szerző vezetékneve, ezt követi a közlemény megjelenésének évszáma, pl.: (CZIGLER, 1984).

2.4.2. **Három vagy több szerző esetén:** az első szerző pontos neve, „és munkatársai” A közlemény megjelenésének évszáma (CZIGLER és munkatársai, 1975). Ha két szerző van, akkor mindkettő nevét ki kell írni (CZIGLER és KONDÉ, 2002).

2.4.3. **A megállapított tényre hivatkozással:** a tény leírása, zárójelben a szerző, vessző, a közlemény megjelenési évszáma. Pl.

Kognitív szemszögből az olvasás az írott nyelv által hordozott nyelvi jelentés megalkotásának képessége (TÓTH, 2002).

2.4.4. **Több szerző esetén:** a megállapított tényre hivatkozással az első szerző neve, „és munkatársai”, vessző, évszám. Pl.:

A tényleges munkateljesítmény időskorban csak azokon a területeken csökken, ahol bizonytalan és változatos ingerekre adandó gyors reakció szükséges, és természetesen a nagy fizikai terhelést igénylő foglalkozásokban (POLONYI és munkatársai, 2005).

2.4.5. **Több azonos tényt megállapító közlemény esetén:** e tény leírása, zárójelben a szerzőket pontosvesszővel választjuk el, pl. A kreativitás kibontakozását elősegítő környezet szerepét több szerző (TORRANCE, 1984; ARIETI, 1986) is tárgyalja.

2.4.6. **Egy szerzőnek ugyanazon évben megjelent több munkájára hivatkozás:** a szerző neve, az évszámok „a”, „b”, „c”, stb. megjelöléssel.

A dolgozatok szövegében a szerzők nevét nagybetűvel írjuk. Szó szerinti idézetek esetében a szöveget idézőjelbe kell tenni, és az oldalszámot is meg kell adni (DOHY, 1984. 15. o.).

2.5. Irodalomjegyzék

Az „Irodalomjegyzék” összeállítása legyen pontos és gondos, feleljen meg a hazai és a nemzetközileg elfogadott formáknak. Az irodalomjegyzékben az egyes szerzők nevének megfelelően A-B-C sorrendet kell alkalmazni sorszámozás nélkül. Csak olyan irodalom vehető fel a jegyzékben, amelyet a jelölt felhasznált, és amelyre a diplomamunkában hivatkozik. A szerzők tudományos címét (Prof., Dr., Habil.) nem kell feltüntetni.

A felhasznált irodalom összeállításakor a címek leírásánál alapvető követelmény, hogy a bibliográfiai tételek pontosan és ellenőrizhetően tartalmazzák az adatokat, amelyek alapján a visszakereshetőség biztosítható.

2.5.1. Folyóiratokban megjelent közlemények esetén: vezetéknev (nagybetűvel), keresztnév első betűje, pont, zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a cikk címe, pont, folyóirat neve, vessző, kötetszám, zárójelbe a füzetszám, pont, oldalszám, pont. Pl.:

BUGÁN A., BARTHA A. (2005): A Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézetében folyó egészségpszichológiai kutatások. *Alkalmazott Pszichológia*, 7 (1). 162–170.

Ha egy szerzőnek vagy szerzőknek azonos évben megjelent több cikkére hivatkozunk, a megjelenés évszáma után a megfelelő abc betűket írjuk.

Amennyiben külföldi szerzőről van szó, a családi név után vessző következik, utána a keresztnév kezdőbetűje, utána pont. Pl.:

MANSILLA, V., GARDNER, H. (1997): Of kind of disciplines and kinds of understanding. *Phi Delta Kappan*, 78 (5). 381–386.

2.5.2. Könyvek esetén: a szerző/k neve, zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a könyv címe, pont, a kiadó neve, vessző, a megjelenés helye. Pl.:

TÓTH L. (2002): *Az olvasás pszichológiai alapjai*. Pedellus Tankönyvkiadó, Debrecen.

Ha az adott könyv egyes fejezeteit különböző szerzők írták, akkor a fejezet szerzőjének nevét, megjelenési évét, a fejezet címét, a szerkesztő nevét, a kötet címét, a kiadót és a közlemény terjedelmét (-tól –ig) kell megjelölni. Pl.:

TÓTH L. (1999): Rávezető és közlő módszerek a tehetségesek oktatásában. In: BALOGH L. (szerk.): *Tehetség és iskola*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen. 130–143.

Szerkesztett könyvek esetén: a szerkesztő neve, zárójelben: szerk., zárójelben a megjelenés éve, kettőspont, a könyv címe, pont, a kiadó neve, vessző, a megjelenés helye. Pl.:

BALOGH L. (szerk.) (1999): *Tehetség és iskola*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

2.5.3. Egyéb időszaki kiadványban megjelent tanulmány esetén:

Kongresszusok, konferenciák publikált előadásai esetén: csak akkor veendő fel, ha a kongresszus, konferencia anyagát tartalmazó kötet a megtartott előadás teljes vagy informatív értékű tömörítvényét tartalmazza. A szerző (előadást tartó) neve, az előadás címe, a kongresszus címe, témája (ha van ilyen és a kiadvány tartalmazza), a kongresszus, konferencia neve, sorszáma, időpontja, helye, év, hó, nap, a kongresszusról kiadott kiadvány, kötetszám, a kiadványt szerkesztő neve, a kongresszust rendező (szerv/ek) neve, a kiadvány megjelenésének helye, éve, kiadója, a szerző előadásainak oldalszáma (-tól –ig). Pl.:

MÜNNICH Á. (2004): Neurális és axiomatikus modellek a pszichológiában (Grastyán Endre előadás). A Magyar Pszichológiai Társaság XVI. Országos Nagygyűlése, Debrecen, 2004.

május 27–29. Előadáskivonatok. A Debreceni Egyetem Pszichológiai Intézetének kiadványa.
98–99.

III.

A DIPLOMAMUNKA BÍRÁLATA

A diplomamunka bírálatát az illetékes tanszék által kijelölt, vagy felkért oktató, kutató, illetve külső szakember végzi. A bíráló a munkáról írásos véleményt készít két példányban. Ezeket csatolja a diplomamunkához.

A diplomamunka elbírálásának szempontjai

1. A téma jellege, jelentősége, aktualitása: a témaválasztás aktualitása, felhasználhatósága és az elméleti – gyakorlati vonatkozású értékelése.
2. A szakirodalom feldolgozásának értékelése: a szakirodalom feldolgozása, kritikai elemzése és a témához kapcsolódása.
3. A kutatást bemutató fejezet értékelése: a kísérletek, az adatgyűjtés, a feldolgozás során milyen módszereket alkalmazott a jelölt és azok mennyiben korszerűek, illetve alkalmasak a célkitűzések elérésére, a feladatok megoldására.
4. Az eredmények értékelése: a jelölt önálló munkájának értékelése. Az elért eredmények mennyire megalapozottak. Az eredményeket a témával összefüggő szakirodalommal összehasonlítva helyesen értékeli-e?
5. Megállapítások, következtetések: a levont végkövetkeztetések, javaslatok mennyire megalapozottak, az elmélet, gyakorlat számára mennyire hasznosíthatók?
6. A dolgozat formája, szerkesztése és stílusa: a diplomamunka arányossága, áttekinthetősége, magyarossága stb. A fogalmazás, stílus, szöveg, táblázatok és ábrák szakszerűsége, minősége, érthetősége.
7. Javasolt eredmény: osztályzat.
8. A védésen megválaszolendő kérdések: a bíráló által írásban feltett kérdések.

A dolgozat elbírálása során a fentiek figyelembevételével kell a munkát minősíteni és azt az osztályzatban kifejezésre juttatni. A jelölt vitakészségének, a témakörben való jártasságának, a szóban feltett kérdésekre adott válaszainak értékelésére a záróvizsgán kerül sor.

IV.

A DIPLOMAMUNKA VÉDÉSE

A diplomamunkát a jelölt a záróvizsgán, kijelölt bizottság előtt védi meg, amelynek tagjait (elnök, tagok, jegyzőkönyv-vezető) a Pszichológiai Intézet Tanácsa hagyja jóvá. A védésen a bíráló és a konzulens is részt vesz.

A záróvizsga három részből áll. A jelölt (1) 15 percben ismerteti a diplomamunka fontosabb eredményeit, melyhez szemléltető eszközöket is igénybe vehet; (2) 15 percben válaszol a bíráló és a bizottsági tagok részéről feltett kérdésekre; (3) 15 percben válaszol az elméleti kérdésre. A bíráló által a diplomamunkára javasolt érdemjegyet a Záróvizsga Bizottság hagyja jóvá, és rögzíti a jegyzőkönyvben.

Jelen szabályzatot a Pszichológiai Intézet Tanácsa hagyta jóvá 2006. március 8-án. Az itt nem szereplő kérdésekben a mindenkor érvényben lévő képesítési követelmény, tanterv és a tanulmányi és vizsgaszabályzat az irányadó.

1. sz. melléklet

DIPLOMAMUNKA

Kiss János

Debrecen
2006

**Debreceni Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Pszichológiai Intézet**

DIPLOMAMUNKA CÍME

Készítette:
Kiss János
V. évf. pszichológia szakos hallgató

Konzulens:
Dr. Kovács Lajos
egyetemi docens

Debrecen
2006